

З Україною в серці

*Михайло
Вербицький
– славетний
діяч
української
музичної
культури*

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ СПИСОК
**До 210-річчя від дня народження композитора,
священника, громадського діяча, автора музики
Державного Гімну України**

Запоріжжя
2025

Михайло Михайлович Вербицький – священник, композитор, громадський діяч, але перш за все він відомий, як автор музики державного гімну України.

Майбутній композитор побачив світ 4 березня 1815 року у селі Яворник-Руський біля Перемишля. Батько М. Вербицького був греко-католицьким священником, мати належала до родини міщан. Після смерті батька десятилітнім Михайлом та його братом опікувався їхній родич – перемишльський єпископ Іван Снігурський.

Навчався молодий Вербицький у гімназії, де опановував спів у хорі при кафедральному соборі в Перемишлі з 1829 по 1833 роки. Згодом він переїздить до Львова, де з 1833 по 1842 роки продовжує освіту в греко-католицькій духовній семінарії. Саме у семінарії Михайло Михайлович вивчав мистецтво гри на гітарі. Результатом цієї роботи став посібник-хрестоматія п'єс. Але у 1846 році він повернувся до Перемишля.

М. Вербицький був двічі одружений.

У 1850 році Михайло Михайлович здає іспит у семінарії, після чого був висвячений на священника. У цей час почав служити парохом у Перемишльській греко-католицької єпархії, а з 1856 року – парохом у селі Млини, де служив до 1870 року.

У 1863 році в часописі «Мета» було надруковано текст П. Чубинського «Ще не вмерла Україна». М. Вербицький написав музику до цього тексту, пізніше пісню «Ще не вмерла Україна» було надруковано разом із нотами. 10 березня 1865 року на події, присвяченій пам'яті Т. Г. Шевченка, було вперше виконано пісню, яка згодом стане державним гімном України.

Безперечно, окреме місце у творчому доробку композитора займала церковна музика: «Ангел вопієше», «Святий Боже», «Отче наш» та багато інших.

Крім того, Михайло Вербицький активно співпрацював з театром «Руська Бесіда» у Львові. Композитор був автором музики до п'єси «Підгіряни», яка користувалась особливою популярністю у театрі.

Серед доробку Вербицького також багато хорових та інструментальних творів. Творчість Тараса Шевченка надихнула його на створення хорової композиції до «Заповіту» поета. Крім того Михайло Михайлович написав музику до поезій Ю. Федьковича, В. Шашкевича, І. Гушалевича та інших.

М. Вербицький був особистістю великого музичного таланту, який дозволив йому зайняти почесне місце серед творчої еліти свого часу.

Наприкінці життя Вербицький тяжко хворів, але до останнього наполегливо працював, писав статті та займався педагогічною справою. Михайла Михайловича не стало 7 грудня 1870 року у селі Млини, неподалік Перемишля.

Література про життя та діяльність

1. 987365 63.3(4Укр) В92 Вербицький Михайло Михайлович // Видатні українці : культура, мистецтво, освіта / [відп. за вип. та ред. М. І. Преварська]. – К. : Велес. – 2016. – С. 56-59.
2. М142432 7.03(477) М67 Вербицький Михайло Михайлович // Митці України: енцикл. довід. / за ред. А. В. Кудрицького ; [упоряд. М. Г. Лабінський, В. С. Мурза]. – К. : Музична Україна, 1992. – С. 110.
3. 858096 7.03(477) М65 Вербицький Михайло Михайлович // Мистецтво України : біогр. довід. / за ред. А. В. Кудрицького. – К. : Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1997. – С. 106.
4. 927899 85.313(4Укр) З-14 Загайкевич М. П. М. М. Вербицький : нарис про життя і творчість / М. П. Загайкевич. – К. : Держ. вид-во образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961. – 49 с. – (ноти).
5. 934756 85.313(4Укр) К46 Кияновська Л. О. Михайло Вербицький (1815-1870) // Кияновська Л. О. Галицька музична культура ХІХ - ХХ ст. : навч. посібник для вузів / Кияновська Л. О. – Чернівці : Книги - ХХІ. – 2007. – С. 64-88.
6. 1024455 7.03(477) Б48 Славнем уславивший Вкраїну : (композитор Михайло Вербицький) // Береза Р. Мистецька слава України: у пошуку євшан-зілля / Роман Береза. – Львів : Література та мистецтво, 2021. – С. 92-110.
7. Ф87389 781 С89 Супрун-Яремко Н. Поліфонія Михайла Вербицького // Супрун-Яремко Н. Поліфонія : посібник для вищих навч. музичних закладів України / Супрун-Яремко Н. ; Надія Супрун-Яремко ; Рівнен. держ. гуманітарний ун-т, Мукачів. держ. ун-т, Наук. т-во ім. Тараса Шевченка (м. Львів). – Вінниця : Нова книга. – 2014. – С. 480-482.
8. Ф87584 94(100) Ш24 Шаповал Ю. Михайло Вербицький / Ю. Шаповал // Шаповал Ю. І. Мить історії: 366 мініатюр про людей і події / Шаповал Ю. І. ; Юрій Шаповал. – К. : Парламент. вид-во. – 2019. – С. 77.

* * *

9. Бабіна М. Пісні літературного походження. «Ще не вмерла Україна...» Павла Чубинського і Михайла Вербицького – Національний Гімн нашої держави : [урок у 6 кл.] // Дивослово. – 2015. – № 9 (672), вересень. – С. 2-5.
10. Вербицький М. (1815-1870) : [духовні твори та музика для театру] // Музична шк. – 2012. – № 10. – С. 41-43.
11. Гаврилук Ю. По слідах національного гімну. Подорож до Батьківщини композитора Михайла Вербицького // День. – 2007. – 17 серп. – С. 19.
12. Демус М. З яворівської землі: У вінок слави М. Вербицького // Укр. культура. – 1996. – № 8. – С. 13.
13. Жук О. Збитошний літургійник : [до 200-річчя від дня народження Михайла Вербицького] // Україна молода. – 2015. – 4 берез. – С. 11.

14. Завісько Н. Священик із гітарою в руках : заняття на ознайомлення з життям і творчістю М. Вербицького // Музичний керівник. – 2017. – № 9. – С. 43-45.
15. Загайкевич М. Михайло Вербицький : [до 100-річчя з дня народження укр. композитора] // Нар. творчість та етнографія. – 1970. – № 6. – С. 74-76.
16. Загайкевич М. Співець національного відродження України : [творча спадщина автора музики Державного Гімну України М. Вербицького] // Нар. творчість та етнографія. – 1995. – № 2-3. – С. 15-24.
17. Загайкевич М. Творець пісні, що стала символом нації : [про творчий шлях композитора М. Вербицького, написання пісні «Ще не вмерла Україна», яка стала Гімном України] // Музика. – 2005. – № 3. – С. 26-27.
18. Костюк Н. Богослужбова творчість Михайла Вербицького // Студії мистецтвознавчі. – 2015. – № 3. – С. 17-20.
19. Кривда М. Жоден прийом чи концерт того часу не обходився без його творів : [200 років з дня народження автора Гімну України М. Вербицького] // Голос України. – 2015. – 28 лют. (№ 37). – С. 12.
20. Околітенко Н. Він окрилив наш славень. Життєвий шлях Михайла Вербицького : [М. М. Вербицький (1815-1870) – укр. композитор] // День. – 2014. – № 17-18 (31 січ.). – С. 8.
21. Пастернак Н. Вшанували Михайла Вербицького // Культура і життя. – 2015. – № 41-44. – С. 13.
22. Сікорський П. Священик, композитор, патріот: Михайло Вербицький вписав своє ім'я в Пантеон української слави на віки як автор музики нині Державного гімну України «Ще не вмерла Україна» // Слово Просвіти. – 2015. – № 9. – С. 11.
23. Сюта Б. «Симфонії» Михайла Вербицького : видано вперше // Укр. музична газ. – 2019. – № 3. – С. 1.
24. Фільц Б. Відзначення ювілеїв Михайла Вербицького у ХХ столітті // Студії мистецтвознавчі. – 2015. – № 3. – С. 21-28.
25. Черкаська Г. Автор найбільшого хіта «Ще не вмерла Україна». 200 років тому народився : [М. Вербицький] // Українське слово. – 2015. – 11-17 берез. (№ 10). – С. 14.
26. Шевчук О. Михайло Вербицький – автор Національного гімну України «Ще не вмерла України і слава, і воля» // Студії мистецтвознавчі. – 2015. – № 3. – С. 7-16.

Відділ наукової інформації
та бібліографії
Запоріжжя, пр. Соборний, 142
bibliograf.zounb@gmail.com
bibliograf@zounb.zp.ua
facebook.com/bibliograf.zounb